
Hadd il-Palm u l-Passjoni tal-Mulej

Tifkira tad-Daħla tal-Mulej f'Ġerusalem

Evangelju

Imbierak min ġej f'isem il-Mulej.

Mk 11, 1-10

✝ Qari mill-Evangelju skont San Mark

¹Xhin waslu qrib Ġerusalem, quddiem Betfaġe u Betanja, hdejn l-Għolja taż-Żebbuġ, Ġesù bagħat tnejn mid-dixxipli tiegħu ²u qalilhom: «Morru fir-raħal li hemm biswitkom, u kif taslu hemmhekk issibu felu marbut li hadd qatt għadu ma rikeb fuqu. Holluh u ġibuh. ³Jekk xi hadd jistaqsikom, “Dan kif qegħdin tagħmluh?” għidulu, “Il-Mulej jeħtieġu, u malajr jerga’ jibagħtu hawn.”»

⁴Marru, u sabu felu marbut hdejn bieb barra fit-triq; u hallewh.

⁵Xi wħud minn dawk li kienu hemm qalulhom: «X'intom tħolluh tagħmlu dak il-felu?» ⁶Huma wegħbuhom kif kien qalilhom Ġesù, u dawk hallewhom jagħmlu.

⁷Hadu l-felu lil Ġesù, qiegħdu l-imnatar tagħhom fuq il-felu, u Ġesù rikeb fuqu. ⁸U bosta nies firxu fit-triq l-imnatar tagħhom, u oħrajn xi friegħi ħodor li kienu qatgħu mill-għelieqi. ⁹U kemm dawk li kienu miexja quddiem u kemm dawk li kienu miexja wara, bdew jgħajtu: «Hosanna! Imbierak min ġej f'isem il-Mulej! ¹⁰Imbierka s-Saltna li ġejja ta' David missierna. Hosanna fl-oghla tas-smewwiet!»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Jew

Evangelju

Imbierrek min ġej f'isem il-Mulej.

Ġw 12, 12-16

Qari mill-Evangelju skont San Ġwann

F'dak iż-żmien, ¹²il-folol ta' nies li kienu ġew għall-festa, kif semgħu li Ġesù kien ġej Ġerusalemm, ¹³ħadu l-friegħi tal-palm u ħargu jilqgħuh. U bdew jgħajtu: «Hosanna! Imbierrek min ġej f'isem il-Mulej! Imbierrek is-sultan ta' Izrael!»

¹⁴Ġesù sab felu u rikeb fuqu, kif hemm miktub, ¹⁵«Tibżax, bint Sijon! Ara, ġej is-sultan tiegħek, riekeb fuq felu ta' ħmara.» ¹⁶Għall-ewwel id-dixxipli tiegħu ma fehmuhomx dawn il-ħwejjeg; iżda meta Ġesù kien igglorifikat, imbagħad ftakru li dan kien inkiteb fuqu, u hekk għamlulu.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Hadd il-Palm u l-Passjoni tal-Mulej

Il-Quddiesa

Qari I

Ma hbejtx wiċċi mit-tagħjir.

Is 50, 4-7

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

⁴Sidi l-Mulej tani lsien ta' wiehed jitgħallem,
biex nagħraf ngħin lill-għajjen b'xi kelma.

Ta' kull filgħodu jqajjimli lil widinti,
biex nisma' bħal wiehed jitgħallem.

⁵Sidi l-Mulej fetaħli widinti,
u jiena ma webbistx rasi,
ma rgajtx lura.

⁶Tajt dahri lil dawk li kienu jsawtuni,
ħaddejja lil dawk li kien jnittfuli lħiti;
ma hbejtx wiċċi mit-tagħjir u l-bżieq.

⁷Sidi l-Mulej jgħinni,
għalhekk ma nithawwadx;
għalhekk għamilt wiċċi bħaż-żnied:
jien naf li ma jkollix mniex nistħi.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 21 (22), 8-9.17-18a.19-20.23-24

R/ (2a): Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex tlaqtni?

⁸Dawk kollha li jarawni jidhku bija,
jgħajbuni, iħarrku rashom u jgħidu:
⁹«F'idejn il-Mulej intelaq; ħa jeħilsu hu!
Ħa jsalvah hu, la bih jitgħaxxaq!» **R/**

¹⁷Qabda klieb daru għalija;
għemgħa nies ħżiena rassewni.
Taqqbuli idejja u riglejja;
¹⁸nista' ngħodd għadmi kollu. **R/**

¹⁹Ħwejgi jaqsmu bejniethom,
jaqtgħu x-xorti għal-libsa tiegħi.
²⁰Mulej, la titbegħidx minni;
qawwa tiegħi, fittex għinni! **R/**

²³Inxandar ismek lil ħuti;
infahħrek f'nofs il-għemgħa.
²⁴Fahħru l-Mulej, intom li tibzghu minnu;
sebbhuh ilkoll, nisel Ġakobb!
ibzghu minnu lkoll, ulied Izrael! **R/**

Qari II

Kristu ċekken lilu nnifsu; għalhekk Alla għolliet.

Fil 2, 6-11

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Filippin

Ġesù Kristu ⁶li għad li kellu n-natura ta' Alla,
ma qagħadx ifittex tiegħu li hu daqs Alla,
⁷iżda xejjen lilu nnifsu billi ħa n-natura ta' Isir,
sar jixbah lill-bnedmin, u deher minn barra bħala bniedem;
⁸ċekken lilu nnifsu, billi obda sal-mewt,
anzi sal-mewt tas-salib.

⁹Għalhekk Alla għolliet sas-smewwiet
u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem,
¹⁰biex fl-isem ta' Ġesù
– fis-sema, fl-art u f'qiegħ l-art –
il-hlejjaq kollha jinżlu għarkupptejhom,
¹¹u kull ilsien jistqarr:
«Ġesù Kristu hu l-Mulej,»
għall-glorja ta' Alla l-Missier.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Fil 2, 8-9

Glorja u tifhir lilek, Kristu!
Minħabba fina Kristu obda sal-mewt, anzi sal-mewt tas-salib.
Għalhekk Alla għolliet sas-smewwiet,
u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem.

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Mk 14, 1 - 15, 47

✝ Il-Passjoni ta' Sidna Ġesù Kristu skont San Mark

I

K ^{14,1}Kien għad baqa' jumejn għall-Għid u għall-Azzmi, u l-qassisin il-kbar u l-kittieba bdew ifittxu kif jaqbd u lil Ġesù bil-qerq ta' moħħhom u jagħtuh il-mewt. ²Għax bdew jgħidu:

S «Mhux fil-festa, li ma tqumx xi rewwixta fil-poplu.»

K ³Ġesù kien qiegħed jiekol għand Xmun il-lebbruž f'Betanja. Daħlet mara, b'vażett tal-alabastru biż-żejt ifuħ ta' nard pur, jiswa ħafna, kissret għonq il-vażett, u ferrgħet iż-żejt fuq ras Ġesù. ⁴U kien hemm xi wħud li bdew jitmaħnu bejniethom u jgħidu:

S «Dal-ħala kollu ta' fwieħa għalfejn? ⁵Dil-fwieħa setgħet iggib aktar minn tliet mitt dinar u jingħataw lill-foqra.»

K U bdew jeħduha magħha. ⁶Imma Ġesù qal:

✝ «Halluha; għala qegħdin iddejquha? Haġa tajba għamlet miegħi. ⁷Il-foqra ssibuhom dejjem magħkom, u tistgħu tghinuhom kull meta tridu. Imma lili mhux dejjem se ssibuni magħkom. ⁸Hi għamlet li setgħet; dilkitli ġismi bil-fwieħa għad-difna minn qabel. ⁹Tassew ngħidilkom, li kull fejn jixxandar l-Evangelju fid-dinja kollha li għamlet din jingħad ukoll, b'tifkira tagħha.»

- K** ¹⁰Imbagħad Ġuda l-Iskarjota, wiehed mit-Tnax, mar għand il-qassisin il-kbar biex jagħtihom lil Ġesù f'idejhom. ¹¹Għal din l-aħbar ferħu hafna, u wegħduh li jagħtuh xi flus. U hu beda jfittex il-waqt tajjeb biex jagħtihom lil Ġesù f'idejhom. ¹²Fl-ewwel jum tal-Azzmi, meta kienu jissagrifikaw il-ħaruf tal-Għid, id-dixxipli tiegħu qalulu:
- S** «Fejn tridna mmorru nhejju biex tiekol l-ikla tal-Għid?»
- K** ¹³Imbagħad hu bagħat tnejn mid-dixxipli tiegħu u qalilhom:
- ✚** «Morru l-belt, u tiltaqgħu ma' raġel iġorr ġarra ilma. Morru warajh, ¹⁴u għidu lil sid id-dar ta' fejn tarawh diehel, "Qallek l-Imgħallem: Fejn hi l-kamra tiegħi li fiha nista' niekol l-ikla tal-Għid mad-dixxipli tiegħi?" ¹⁵U hu jurikhom kamra kbira fuq, mgħammra u lesta. Hejjulna hemmhekk.»
- K** ¹⁶U d-dixxipli marru u daħlu fil-belt u sabu kollox kif kien qalilhom hu; u hejjew l-ikla tal-Għid.
- ¹⁷Għall-ħin ta' filgħaxija Ġesù gie mat-Tnax. ¹⁸U kif kienu fuq il-mejda jieklu qal:
- ✚** «Tassew ngħidilkom, li wiehed minnkom se jittradini, wiehed li qieghed jiekol miegħi.»
- K** ¹⁹Huma bdew isewdu qalbhom, u wiehed wara l-ieħor staqsewh:
- S** «Jaqaw jien?»

K ²⁰Qalilhom:

✚ «Wieħed mit-Tnax, li qiegħed ibill il-ħobż fi platt wieħed miegħi. ²¹Għax Bin il-bniedem imur, kif hemm miktub fuqu; imma ħazin għalih dak il-bniedem li permezz tiegħu Bin il-bniedem ikun mogħti f'idejn l-għedewwa! Kien ikun aħjar għalih dak il-bniedem li kieku ma twieled xejn!»

K ²²Huma u jieklu, ħa l-ħobż f'idejh, qal il-barka, qasmu, newwilhulhom u qal:

✚ «Ħudu, dan hu ġismi.»

K ²³Imbagħad ħa l-kalċi f'idejh, radd il-ħajr, u newwilhulhom, u lkoll xorbu minnu. ²⁴U qalilhom:

✚ «Dan huwa demmi, id-demmi tal-patt, li jixxerred għal ħafna. ²⁵Tassew ngħidilkom, li ma nixrobx iżjed mill-frott tad-dielja sa dak in-nhar li nixrob inbid ġdid fis-Saltna ta' Alla.»

K ²⁶Imbagħad kantaw is-salmi u ħargu lejn l-Għolja taż-Żebbuġ. ²⁷U Ġesù qalilhom:

✚ «Ilkoll se titħawdu, għax hu miktub: “Nidrob ir-ragħaj, u n-nagħaġ jitferrxu”. ²⁸Imma wara li nqum mill-mewt, immur il-Galilija qabilkom.»

K ²⁹Qallu Pietru:

S «Ukoll jekk jitfixkel kulħadd, jiena ma nitfixkilx.»

K ³⁰Qallu Ġesù:

✚ «Tassew ngħidlek, li llum, dal-lejl stess, qabel ma s-serduk ikun idden darbtejn, int tkun ġa ċhadtni tliet darbiet.»

K ¹Izda Pietru tenna bil-qawwa kollha:

S «Le, ma niċċdekk, anqas jekk ikolli mmut miegħek!»

K U l-oħrajn ukoll, kollha qalu l-istess. ³²Waslu f'qasam jismu Ġetsemani, u qal lid-dixxipli tiegħu:

✚ «Oqogħdu bilqiegħda hawn sakemm nitlob.»

K ³³U ħa miegħu lil Pietru u lil Ġakbu u lil Ġwanni, u bdew jaħkmuh il-biza' u d-dwejjaq. ³⁴Qalilhom:

✚ «Inħossni mnikket għall-mewt; ibqgħu hawn u ishru.»

K ³⁵Mexa kemmxejn 'il quddiem, inxteġet fl-art, u talab li, jekk jista' jkun titwarrab minnu dik is-siegħa. ³⁶U qal:

✚ «Abbà, Missier, kollox jista' jkun għalik; bieghed minni dan il-kalċi! Izda mhux li rrid jien, imma li trid int.»

K ³⁷Ġie ħdejjhom u sabhom reqdin, u qal lil Pietru:

✚ «Xmun, rieqed? Ma flaħtx tishar siegħa waħda! ³⁸Ishru u itolbu biex ma tidħlux fit-tigrib. L-ispirtu, iva, irid; imma l-ġisem dgħajjef.»

- K** ³⁹U raġa' mar u tenna l-istess talba. ⁴⁰Mill-ġdid ġie u għal darb' oħra sabhom reqdin għax għajnejhom kienu tqal bin-nghas; u ma għarfux x'jaqbu jghidulu. ⁴¹Ġie għat-tielet darba u qalilhom:
- ✚** «Torqdu issa u tistrieġu? Bizżejjed. Is-siegħa waslet; araw li Bin il-bniedem se jkun mogħti f'idejn il-midinbin. ⁴²Qumu! Ejjew immorru! Ara, dak li se jittradini hu fil-qrib!»
- K** ⁴³Minnufih, kif kien għadu jitkellem, wasal Ġuda, wieħed mit-Tnax, b'ġemgħa nies miegħu, armati bis-sjuf u l-bsaten, mibgħuta mill-qassisin il-kbar u mill-kittieba u x-xjuħ. ⁴⁴Issa dak li kien se jittradih kien tahom sinjal minn qabel u qalilhom:
- S** «Dak li nbusu huwa hu; aqbduh u morru bih mgħasses tajjeb.»
- K** ⁴⁵Malli mbagħad wasal, baqa' sejjer fuqu u qallu:
- S** «Rabbi.»
- K** U biesu. ⁴⁶Huma meddew idejhom fuqu u qabduh. ⁴⁷Imma wieħed minn dawk ta' madwaru silet is-sejf, ta daqqa bih lill-qaddej tal-qassis il-kbir u qatagħlu widintu. ⁴⁸Ġesù dar fuqhom u qalilhom:
- ✚** «Qiskom ħriġtu għal xi ħalliel, armati bis-sjuf u l-bsaten biex taqbdu lili! ⁴⁹Jien kuljum kont inkun fostkom fit-tempju ngħallem u ma zammejtunx. Imma dan kollu ġara biex isseħħ l-Iskrittura.»

- K** ⁵⁰Imbagħad id-dixxpli tiegħu kollha telquh u ħarbu. ⁵¹Wieħed żagħżuġh mar warajh imgeżwer b'lizar biss fuq xejn, u qabduh; ⁵²imma hu telqilhom il-lizar f'idejhom u ħarab għeri. ⁵³Ħadu lil Ġesù għand il-qassis il-kbir, u ngabru l-qassisin il-kbar kollha u x-xjuħ u l-kittieba. ⁵⁴Pietru kien baqa' miexi warajh mill-bogħod sa ġol-palazz tal-qassis il-kbir, u qagħad bilqiegħda mal-qaddejja hdejn in-nar għas-sħana. ⁵⁵Il-qassisin il-kbar u s-Sinedriju kollu bdew ifittxu xhieda kontra Ġesù biex jagħtuh il-mewt, u ma sabux. ⁵⁶Tassew li kien hemm ħafna li xehdu bil-qerq kontra tiegħu, imma x-xhieda tagħhom ma kinitx taqbel. ⁵⁷Imbagħad qamu xi wħud jagħtu xhieda qarrieqa kontra tiegħu u qalu:
- S** ⁵⁸«Aħna smajnieh jgħid, “Jiena nhott dan it-tempju mibni bl-idejn, u fi tlitt ijiem nibni ieħor li ma jkunx mibni bl-idejn!”»
- K** ⁵⁹Imma x-xhieda tagħhom anqas f'dan ma kienet taqbel. ⁶⁰Imbagħad il-qassis il-kbir qam f'nofs il-ġemgħa u staqsa lil Ġesù:
- S** «Xejn ma twieġeb? X'inhuma jixhdu dawn kontra tiegħek?»
- K** ⁶¹Izda hu baqa' sieket u ma wieġeb xejn. Mill-ġdid il-qassis il-kbir staqsieh u qallu:
- S** «Int il-Messija, Bin l-Imbierrek?»
- K** Ġesù wieġbu:
- ✚** «Jien hu, u intom għad taraw lil Bin il-bniedem bilqiegħda n-naħa tal-lemin tal-Qawwa u ġej fuq is-sħab tas-sema.»

- K** ⁶³Imbagħad il-qassis il-kbir ċarrat l-ilbies ta' fuqu u qal:
- S** «Xi htiega għandna iżjed ta' xhieda? ⁶⁴Id-dagħwa smajtuha! X'jidhrilkom?»
- K** U kollha qatgħuhielu li kien ħaqqu l-mewt. ⁶⁵Imbagħad xi wħud bdew jobzqu lu fuqu, jgħattulu wiċċu, jagħtuh bil-ponn u jgħidulu:
- S** «Aqta' min!»
- K** U l-qaddejja bdew jagħtuh bil-ħarta. ⁶⁶Waqt li Pietru kien isfel 'il gewwa mid-daħla tal-palazz, giet waħda qaddejja tal-qassis il-kbir. ⁶⁷Kif rat lil Pietru qieghed għas-sħana, waħhlet għajnejha fuqu u qaltu:
- S** «Int ukoll kont ma' Ġesù ta' Nazaret.»
- K** ⁶⁸Imma hu ċaħad u qal:
- S** «Ma nafx, m'iniex nifhem x'inti tghid.»
- K** U ħareg 'il barra fid-daħla tal-palazz. U s-serduk idden. ⁶⁹Il-qaddejja ratu, u reggħet bdiet tghid lil dawk li kienu hemm:
- S** «Dan wieħed minnhom.»
- K** ⁷⁰U mill-gdid ċaħad. Wara ftit dawk li kienu ħdejh reggħu qalu lil Pietru:
- S** «Tassew, int wieħed minnhom; għax int ukoll mill-Galilija.»

K ⁷¹Imbagħad qabad jishet lilu nnifsu u jahlef:

S «Jiena ma nafux lil dan il-bniedem li qegħdin issemmu.»

K ⁷²Minnufih is-serduk idden għat-tieni darba. Pietru ftakar fil-kelma li kien qallu Ġesù: «Qabel ma s-serduk jidden darbtejn, inti tiċhadni tliet darbiet.» U nfexx jibki.

II

K ^{15,1}Filgħodu kmieni l-qassisin il-kbar iltaqgħu malajr max-xjuħ u mal-kittieba u mas-Sinedriju kollu biex jiftiehm u bejniethom. Imbagħad rabtu lil Ġesù, ħaduh u tawh f'idejn Pilatu. ²Pilatu staqsieh:

S «Inti s-sultan tal-Lhud?»

K U hu wieġeb u qallu:

✚ «Int qiegħed tghidu.»

K ³Il-qassisin il-kbar bdew jaqilgħu ħafna akkużi kontra tiegħu. ⁴Izda Pilatu raġa' staqsieh:

S «Ma twieġeb xejn? Ara kemm akkużi qegħdin igibu kontra tiegħek!»

K ⁵Imma Ġesù ma wieġeb xejn iżjed, hekk li Pilatu baqa' mistagħġeb. ⁶F'nhar ta' festa kien jitolqilhom wiehed ħabsi, lil dak li kienu jitolbu huma. ⁷Issa fil-ħabs kien hemm wiehed jismu Barabba, arrestat flimkien max-xewwiexa li fir-rewwixta kienu qatlu lil xi ħadd. ⁸In-nies telgħu u bdew jitolbuh jagħmel kif kien jagħmlilhom dejjem. ⁹Qabad Pilatu u qalilhom:

S «Tridux nitilqilkom is-sultan tal-Lhud?»

K ¹⁰Għax hu għaraf tajjeb li l-qassisin il-kbar kienu tawh lil Ġesù f'idejh minħabba l-għira. ¹¹Izda l-qassisin il-kbar bdew ixewxu n-nies li ahjar jitolqilhom lil Barabba. ¹²Pilatu raġa' staqsiehom u qalilhom:

S «U x' nagħmel imbagħad b'dak li intom issejħulu s-sultan tal-Lhud?»

C ¹³Izda huma nfexxew jgħajtu mill-ġdid:

S «Sallbu!»

K ¹⁴Qalilhom Pilatu:

S «Imma x' għamel ħazin?»

K Huma aktar bdew jgħajtu:

S «Sallbu!»

K ¹⁵Pilatu mbagħad, biex jogħgob lin-nies, telqilhom lil Barabba, u lil Ġesù, wara li tah is-swat, tahulhom biex isallbuh. ¹⁶Is-suldati ħaduh magħhom ġewwa fil-palazz, jġifieri l-Pretorju, u sejħu r-rigment kollu. ¹⁷Libbsuh ilbies aħmar skur, u qegħdulu fuq rasu kuruna minsuġa mix-xewk. ¹⁸U bdew isellmulu:

S «Is-sliem għalik, sultan tal-Lhud!»

K ¹⁹U qabdu jagħtuh b'qasba fuq rasu, jobzqulu fuqu, u jilwu rkupptejhom quddiemu biex jagħtuh qima. ²⁰Imbagħad, wara li għaddewh biż-żufjett, nezzgħulu l-ilbies aħmar u xeddewlu ħwejġu.

U ħaduh 'il barra biex isallbuh. ²¹Kien għaddej wieħed, Xmun minn Ċireni, missier Xandru u Rufu, ġej lura mir-raba', u ġagħluh jerfagħlu s-salib. ²²U wassluh f' post jismu Golgota, li jfisser post il-Qorriegħa. ²³U tawh jixrob inbid imħallat bil-mirra, imma hu ma riedx jieħu minnu. ²⁴Imbagħad sallbuh, u qassmu ħwejġu bejniethom billi tellgħuhom bix-xorti ħalli kull wieħed jieħu li jmissu. ²⁵Kienet it-tielet siegħa xhin sallbuh. ²⁶Il-kitba li turi l-ħtija tal-kundanna tiegħu kienet tgħid hekk: «Is-sultan tal-Lhud.» ²⁷Miegħu sallbu wkoll żewġ ħallelin, wieħed fuq il-lemin u l-ieħor fuq ix-xellug. ²⁸Dawk li kienu għaddejjin bdew jgħajruh, iċaqilqu rashom u jgħidu:

S ²⁹«Għajb għalik, int li tħott it-tempju u tfittex terġa' tibnih fi tlitt ijiem! ³⁰Inzel minn fuq is-salib u salva lilek innifsek!»

K ³¹Hekk ukoll il-qassisin il-kbar bdew jiddieħku bih bejniethom u mal-kittieba u jgħidu:

S «Salva oħrajn, lilu nnifsu ma jistax isalva! ³²Ħa jinzel issa l-Messija, is-sultan ta' Izrael, minn fuq is-salib biex aħna naraw u nemmnu!»

K U dawk li kienu msallbin miegħu bdew imaqdruh huma wkoll. ³³Xhin saret is-sitt siegħa waqgħet dalma kbira fuq il-pajjiż kollu sad-disa' siegħa. ³⁴U fid-disa' siegħa Ġesù għajjat b'lehen qawwi:

✚ «Eloì, Eloì, lemà sabaqtàni!»

K li jfisser:

✚ «Alla tiegħi, Alla tiegħi, ghaliex tlaqtni!»

K ³⁵Xi wħud minn dawk li kienu hemm, kif semgħuh, qalu:

S «Ara, qiegħed isejjah lil Elija!»

K ³⁶U mar wieħed jigrri jxappap sponza bl-inbid qares, waħħalha f'tarf ta' qasba u tah jixrob filwaqt li qal:

S «Stennew, ħa naraw jigrig Elija jnizzlu!»

K ³⁷Imma Ġesù għajjat għajta kbira u radd ruħu.

*Hawnhekk kulħadd jinzel għarkopptejh
u jinzamm is-skiet għal ftit hin.*

K ³⁸U l-purtiera tas-santwarju ċcarrtet fi tnejn minn fuq s'isfel. ³⁹Ic-centurjun li kien wieqaf biswitu, meta rah jgħajjat u jmut hekk, qal:

S «Dan il-bniedem kien tassew Bin Alla!»

III

K ⁴⁰Kien hemm ukoll xi nisa jharsu mill-boghod, fosthom Marija ta' Magdala, Marija omm Ġakbu ż-żgħir u Ġosè, u Salomi; ⁴¹dawn, meta Ġesù kien fil-Galilija, kienu jmorru miegħu u jaqduh. U kien hemm ukoll bosta oħrajn li kienu telgħu Ġerusalemm miegħu.

⁴²Kien ġa sar filgħaxija, u billi kien Jum it-Tnejn, jgħid li lejlet is-Sibt, ⁴³Ġużeppi minn Arimatija, membru magħruf tal-Kunsill, li hu wkoll kien jistenna s-Saltna ta' Alla, għamel il-hila, daħal quddiem Pilatu u talbu l-ġisem ta' Ġesù. ⁴⁴Pilatu staghgeb li kien ġa miet; bagħat għac-centurjun u staqsieh jekk kienx ilu li miet.

⁴⁵Meta mbagħad sar jaf mingħand ic-centurjun, ta l-ġisem ta' Ġesù lil Ġużeppi, ⁴⁶u dan xtara lizar tal-għazel, nizzel lil Ġesù mis-salib, keffnu fil-lizar u qiegħdu f'qabar imħaffer fil-blat; imbagħad gerbebb għabla fid-daħla tal-qabar. ⁴⁷Marija ta' Magdala u Marija omm Ġosè qagħdu jaraw fejn tqiegħed.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu